

2
3
3
4
1
2
3

1762.

1. Brueckmann, Dr. Georg: De fidei commissis et usque
legitima probatio
2. Schorchus, Hieronymus Fisciarius: Utrum conditio,
qua certa religio in subiecto requiritur pro turpi
vel honesta sit habenda?
3. Schorch, Hieronymus Fisciarius, Facult. juridicæ Decanus
l. l. s. (ad lect. cursoriam et orat. inaug. Wilhelmi Antonii
Wrede, imp. lat.) Fac. jur. Decanus: Programm, Johanni Wilhelmi
Wrede, Com. Wilhelmi, Traichapf, promissum.
4. Wrede, Wilhelm Anton: De statu hominum.
1753.
1. Brueckmann, Dr. Georg: De eo, quod iuratum est in
usuceptione circa titulum pro herede, et accessionem
possessionis.
2. Coeth, Frider. Wilhelmus: De exceptionibus rei iudicatae
executionem impediuntibus.
3. Henner, Johannes Fisciarius: Tripla in aliorum
forum in causis tum civilibus, tum criminabilibus.

1763

- 4te Home, Andreph Christoff: De facultate sibi ipsi
- 4te jus dicendi sine iudice.
Zubly, Hieronymus: De februario episcopi Domitii.
5. Rumpel, Sigismundus Frider: De usufructuario, fructuum
domino.
6. Schorch, Hieronymus Fridericus, Facult. juridical Decanus.
l. b. s. (ad dissertationem in auct. Jo. Friderici Keuneri
instit.)
7. Schorch, Hieronymus Fridericus, Facult. juridical Decanus
l. b. s. (ad dissertationem in auct. Joannis Friderici Lats.
instit.)
8. Schorch, Hieronymus Fridericus l. b. s. (ad dissertationem
in auct. Friderici Gustelini Coethii instit.)
9. Schorch, Hieronymus Fridericus l. b. s. (ad dissertationem
in auct. Sigismundi Friderici Rumpel instit.)
10. Spitz, Jo. Christophorus, Facult. juridical Decanus: - -

ad lect. cur. et dissertationem in aq. Hieronymi
Prückeri habendam invitatus

1754.

1. Henn, August Christoph: De legitimatione libero-
rum per subsequens matrimonium.
2. Spitz, Dr. Christoph, Facult. juridicae decanus l. b. s.
(ad dis. in aq. Joanni Samuelis Vogelin in v. Let.)
3. Streckerus, Cons. W. l. b. s.: De eo, quod ex hoc jure in quorundam
justum est.
4. Streckel, Cons. W. l. b. s.: Facult. juridicae decanus:
— et dissertationem in aq. a Joanne Joanne Perden
Kettenberd . . . habendam . . . invitatus.

1755.

1. Spitz, Dr. Christophorus: De Decano Facultatis juridicae
— rectori generalis v. p. v. (ad dissertationem in aq.
Joanni Alexandri Bernardi Streckeri invitatus).

1757.

1. Birkenscheck, Jacobus Engelbeker: Dissertatio inag.
juridica ad tit. II. l. b. II. feudorum.

2. Schorch, Hieronymus Fridericus, Facult. juridicae Saxo-
causa l. b. 3. (ad dissertationem inag. Jacobi Engelberti
Birkenscheckii invitata).

1758.

1. Hume, Rud. Christoph: De cessione bonorum liberis
& parentibus adhaerentibus facta.

2. Schorch, Christian Fridericus. Frmanuel: De feudis
consensu.

3. Streck, Conradus Werschellus, Fac. jur. Saxo-causa:
Programm, dissertationis inag. Christiani Fridericus
Frmanuelis Schorchii praemissum.

DISSERTATIO INAUGVRALIS CANONICO-
IVRIDICA

22
42

DE

1753, 2

IVRIBVS CLERICORVM
SINGVLARIBVS,

QVAM
EX DECRETO ET AVCTORITATE
AMPLISSIMI ICTORVM ORDINIS
IN ILLVSTRI ET PERANTIQA VNIVERSITATE
ERFORDIENSI

SVB PRAESIDIO ALTISSIMI
PRO GRADV DOCTORALI
EIQVE ANNEXIS PRIVILEGIIS, HONORIBVS
AC IMMVNITATIBVS

RITE ET LEGITIME CONSEQVENDIS
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTET
A V C T O R

IOANNES ALEXANDER BERNARDVS
STRECKER *Erfordienfis*

ECCLESIAE COLLEGIATAE AD B. M. V.
CANONICVS DOMICELLARIS

IN AVDITORIO ICTORVM MAIORI

Die XXVI. Maji M DCC LV.
HORIS CONSVETIS.

ERFORDIAE

Litteris HERINGIANIS ACAD. TYPOGR.

DEO
TER OPTIMO MAXIMO
TOTIQUE CLERICORVM
ORDINI

INAUGVRALEM HANC SACRAM ESSE
IVBET

A V C T O R.

Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAUGURALIS CANONICO-
IVRIDICA

DE

IVRIBVS CLERICORVM
SINGVLARIBVS.

§. I.

Id Mores sæculi nostri ferunt, ut, qui-
bus Dissertationis elaborandæ & eden-
dæ animus est, ejus generis materiam
sibi seligere soleant, quæ aut raritate
delectat, aut utilitate ad finem illum,
quem quisque sibi proposuit, colliman-
te se commendat.

Id ipsum accuratiori mente me-
cum ponderavi, ideo ejus generis materiam, quæ qui-
dem in Jure nostro passim obvia, sed eam conditioni
meæ perquam utilem, dum ordini Clericorum me as-
socia-

*Hujus ma-
terie tra-
ctandæ mo-
tivum.*

A 2

so-
cia-

fociatum agnosco, præ aliis eligendam existimavi, ita ut materiarum illarum exactiorem notitiam non modo mihi utilem, sed & pernecessariam fore, facile dijudicaverim. Profundior enim Clericalium Privilegiorum notitiam in reliquos etiam clericalis juris recessus trahi, nemo sanè inficias ibit, qui omnia circa militiam sacram jura & privas sive speciales constitutiones, uno verbo, Privilegia à communi Laicorum Jure multum recedentia considerabit. Siquidem Laici solummodo temporalia & quæ ad Politiam & quietem Reipublicæ, & quæ sunt ejus Administrationis pertinent, curant; Clerici verò in altiorem locum sublimari pro Dei gloria & pro salute hominum & temporali & quam maxime æternâ concatenatis precibus Cælum pulsant, divinis officiis assidue vacant, sacra mysteria pertractant. Unde tantum honori eorum ferè tribuitur, quantum Majestati Dei, cui inserviunt. *L. 32. §. 4. ff. de recept. qui arbit.* cujus ratione ab utràque Potestate supremâ & Ecclesiasticâ & Sæculari eisdem varia privilegia tam quoad personas, quam res, ne a laicis quibusdam, nescio quo spiritu inflatis, summe venerando Clericorum ordini non raro injens, non attentâ eorum dignitate & Reverentiâ iis debitâ violentur, vili pendantur, superimantur, jure meritissimo sunt collata.

§. II.

*Etimologia
Clerici &
definitio.*

Vox Clerici unde derivetur, constat ex *Can. 1. dist. 21.* nempe a græco verbo κληρ, quod indicat fortem & hæreditatem, cum Personæ Ecclesiasticæ singulari vocatione in fortem seu hæreditatem Domini sint adscitæ, ad sacra & religiosa destinatæ, & in Ecclesiâ Christi deserviant. Patet exinde definitio Clerici, quod nempe fit Mini-

Minister divino servitio autoritate legitimâ specialiter deputatus, atque â curis & negotiis sæcularibus abstractus. Alia enim est professio clericorum, alia Laicorum. Hi temporalium curam habent, exercent negociationes, mundum propagant, causas forenses tractant; Illi ab omnibus laboribus & functionibus mundanis separati, tanquam ministri, servi, domestici, dispensatores & speciales amici Dei, officiis & exercitiis spiritualibus jugiter in hærent, orationibus diurnis & nocturnis Deum placant & pro majore ipsius gloriâ & fidelium salute indefessam impendunt operam.

§. III.

Non tamen quilibet asserens se esse clericum, pro tali habendus, sed jussu vel approbatione summi Pontificis, Episcopi, vel aliorum Ecclesiæ Prælatorum ad Clericatum in dubio se legitimare, eumque probare tenetur. Probarur autem Clericatus in regulâ per literas formatas, dimissoriales, aut recommendatitias proprii Prælati aut Episcopi. *Can. 7. dist. 71. L. 22. §. 2. C. de Episc. & Cleric.* per attestatum ex libro ordinariorum aut alio instrumento publico vel authentico legitime desumptum *arg. Cap. 15. & 16. X. de fid. instrum.* per depositionem duorum testium omni exceptione majorum, imò si de nullius præjudicio agitur, v. g. ad obtinendam licentiam privatim celebrandi, unus testis integræ fidei causam scientiæ reddens sufficit; similiter, si tertio non præjudicetur, per longam quasi possessionem ob habitum clericalem diuturno tempore gestatum; per famam publicam, concurrentibus aliis admniculis, per juramentum asserentis in defectu aliarum

Asserens se esse Clericum, probat & quomodo?

probationum, aliasque per conjecturas, quæ à prudentis iudicis arbitrio dependent. vide fufius CARD. TVSCH. *pract. conc. jur. lit. C. conc. 378.* MASCARD. *de probat. conc. 302. feqq.*

§. IV.

Clericis circumvagantibus non facile fides habenda.

Hinc non facile fides adhibenda illis, qui tales se esse afferunt, clericis vel monachis, qui è longinquis Regionibus sub specie Eleemosinæ pro redemptione captivorum Christianorum, exstructione vel reparatione monasteriorum vel Ecclesiarum, aliòve prætextu Germaniam aliasque provincias in contemptum totius honorifici Clericorum ordinis pervagantur, sub quorum habitu enim non raro, experientiâ teste, proditores, fures, latrones, aliisque sceleribus coinquinati latitant. Prudens igitur Iudex literas, quas ejusmodi circumcursores secum ferre solent, plures, an sint authenticæ Episcopi vel Superioris, a quo missi dicuntur, diligenter examinet, in circumstantias loci, temporis, personarum, an, ubi, quando, quamdiu & a quo sacris ordinibus insigniti, aliòve modo pro re natâ subtiliter inquirat, si duo, uti assolent, ostiatim vagari importune efflagitent, quemlibet separatim ratione omnium circumstantiarum exploret, si varient, aut sibi contradicant, falsa mendicitas & improba facile detegitur. Imo cum tanta major sit decipiendi facilitas, quantò remotior distantia locorum, summus Pontifex ALEXANDER III. in *Cap. i. X. de Cleric. peregrin.* decrevit, ut peregrinorum clericorum, seu alibi & in remotis regionibus prætenfè ordinatorum literæ testimoniales non aliter, quàm si ad minus quinque

que Episcoporum super ordinatione suâ testimonio muniantur, fidem faciant, quæ constitutio non solum de clericis transmarinis de manihæismo suspectis, de quibus Canones in *dist. 98.* loquuntur, sed etiam de aliis incognitis spatioſo locorum intervallo remotis est intelligenda, hæc clericatûs in peregrinis probatio, ut adhuc hodiè observetur, malitia sæculi fraudibus plena fuadet.

§. V.

Notabilis est clericorum diversitas, alii enim sunt sæculares, alii regulares; illi non ideo dicuntur sæculares, quod negotiis sæcularibus se immiscere queant, utpotè quod instituto clericali repugnat, sed quod citra professionem certæ regulæ in sæculo & inter homines mundanos quidam conversentur & degant, at tamen divino officio mancipati manent. Hi vero nempe regulares sunt, qui, postquam sæculo & mundo nuncium remisère, specialem quendam vivendi modum cum emissionem trium votorum substantialium juxta regulam à sede Apostolicâ approbatam sunt professi. *Cap. fin. X. de Religios. domib.* Aliter appellantur Religiosi, vocantur & Monachi, quamvis nomen Monachi propriè non conveniat omnibus Religiosis, sed solum illis, qui vitæ contemplativæ dediti sunt, adeoque mendicantes, cum assiduè inter homines versentur, non sunt propriè Monachi, multò minùs, qui ex instituto sunt clerici sive sacerdotes, quales sunt Canonici regulares & Religiosi Societatis Jesu. Alii Clerici dicuntur simplices, qui nec dignitate fulgent, nec personatu potiuntur, nec in Ecclesia Cathedrali Canon-

*Divisio
Clericorum*

catum obtinent; alii qualificati, quibus nobilior qualitas suffragatur, puta dignitas, personatus vel Canonicatus Cathedralis.

§. VI.

*Appellatio-
ne Clerico-
rum in lege
vel statuto,
quinam
comprehenduntur.*

Vulgari equidem loquendi usu appellatione Clerici solum veniunt sæculares inferiores, sive qui ad clerum secundarium referuntur. Si tamen constitutio vel dispositio, Lex aut statutum generaliter de clericis aut personis Ecclesiasticis loquatur & de Legislatoris mente ex circumstantiis aut substratâ materiâ non constet, qui & quales Lege latâ vinculentur, distinguendum esse arbitror, num constitutio vel statutum odium vel favorem contineat? si materia fuerit favorabilis, comprehenduntur sub eâ omnes personæ Ecclesiasticæ, tam sæculares quàm regulares, atque ex his & mares & moniales, etiam eremitæ, modò vota substantialia juxta regulam approbatam Deo nuncupaverint, aut saltem autoritate Ecclesiasticâ regulari habitu amicti cuidam Ecclesiæ aut oratorio inserviant. Neutrquam vero illi sic dicti Eremitæ, qui pro suo lûbitu habitum assument, in locis remotis plerumquæ amenitate conspicuis tuguriolum non rarò speluncam & receptaculum malitiosorum hominum utriusquæ sexus sibi exstruunt, per sylvas, civitates, oppida & pagos vagantur atque Eleemosinas, ut eò commodius otio indulgere possint, extorquent. Dignius personis Ecclesiasticis annumerantur Canonissæ sæculares, quæ in Germaniâ nostrâ, & aliis provinciis reperiuntur, licet enim sine professione & votorum emissionem in communi vivant, & earum status & vivendi conditio ab

ab Ecclesia non sit approbata; nihilo tamen minus cum ipsorum institutio non sit reprobata, sed potius tolerata in *Clement. attendentes. 2. §. illas verò. de stat. monach.* præterea Episcoporum visitationi, quæ haud dubiè est actus jurisdictionis, subjiciantur, functiones quoque in officiis divinis persolvant, haud indignè cætui personarum ecclesiastico in favorabilibus & gratiosis associantur. Ratio desumitur ex notissima juris regulâ, quod favores extendere, odia verò restringere oporteat. Exempla reperies in *Cap. 1. X. de juram. calum. Cap. 33. X. de sentent. excommunicat. Cap. 1. de sepult. in 6to. Trident. sess. 20. de reform. C. 3.* E contra, si materia fuerit pœnalis aut odiosa, constitutiones Superiorum sive statuta generalia ex recepta Canonistarum sententia seu opinione solum stringunt clericum secundarium sive Clericos simplices, utpotè qui appellatione Clericorum in materiâ odiosa solum veniunt, quia majores & digniores personæ sub generali clausula non intelliguntur. *Cap. 15. X. de Rescript. Cap. 22. de Elect. in 6to. Cap. 4. de sentent. excommunicat. in 6to.* Sic si Archi-Episcopus omnibus Clericis inhibeat venationes, licet non sint clamorosa, nimirum tamen frequentes, quibus negligunt officia divina, aliave ad statum suum pertinentia, talis prohibitio non tangit Clericos in altiore dignitate constitutos, ut Barones, Comites, Principes &c. ob quorum majorem Eminentiam ratione venationum etiam cum apparatu expediendarum ætas nostra ab antiquo Canonum rigore multum usu recessit.

§. VII.

*Honestas
Clericorum
interna.*

Cum igitur Personæ Ecclesiasticæ suam ipsi Deo indubitanter debeant originem *Can. 1. dist. 21. TRIDENT. sess. 23. de Sacrament. ord. Can. 6.* & uti, ante dixi, in sortem & hæreditatem Domini sunt vocatæ, non amplius mundo, sed Deo vivere obstringantur necessè est, ita ut omnem, quam traducunt, vitam honestè & religiosè peragant, res sanctas dignè tractent, ab omni culpa præsertim gravi studiosè abstineant, omnique virtutum genere divinam gratiam sibi concilient, ne ministerium, ad quod sunt destinatæ, supremo Numini reddatur abominandum, vel sæcularibus, quibus pio exemplo prælucere debent, exinde occasio scandali detur, quia vehementer Ecclesiam Dei destruit, meliores Laicos esse, quam clericos. *Can. 21. Caus. 8. q. 1. TRIDENT. sess. 22. de reformat. Cap. 1.* Præprimis autem internæ honestati, conscientiæ nitore, & animæ puritati studeant, oportet, ex animo enim malè disposito bona prodire opera nequeunt, neque Deo obsequium placere poterit, quod ex maculata radice progreditur. *Eccles. 15. v. 9.* fufius de hac interna Clericorum honestate tractant Moralistæ & Ascetæ, ad quos perfectioribus animi qualitatibus, ut omnes decet, studentes remitto.

§. VIII.

*Honestas
Clericorum
externa.*

Internæ mentis honestati correspondere debet exterior morum compositio & spectata conversationis probitas, secundum monitum saluberrimum *CONC. TRIDENT. sess. 23. de reform. C. 1.* Sic enim, inquit, decet omnino Clericos, in sortem Domini vocatos, vitam moresque

resque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incestu, sermone aliisque omnibus rebus nil nisi grave, moderatum, ac religione plenum praeferant, ut eorum actiones cunctis adferant venerationem. Adeoque morum integritati studeant, quae exposcit, ut gravitas, modestia & pudor singulis ex actionibus ac verbis eluceat, sint mansuetudini dediti, nec faciles sint ad vindictam, temperantiae ac sobrietati studeant, ab Ebrietate & crapula se temperent maxime tali, quae mentis inducit exilium, & libidinis provocat incentivum, unde detestandus ille usus provocandi ad aequales haustus & foecundiores evacuandi calices. *Cap. 14. X. de vit. & honest. Cleric.* Popinas, domos, conversationes & sodalitia suspecta devitent, *Cap. 15. X. eod.* mala enim societas bonos quoque vel depravare vel denigrare potest. Parcant monito sacrae scripturae *Num. 16. v. 26. recedite, ait, a tabernaculis impiorum & nolite tangere quae ad eos pertinent, ne involvamini peccatis eorum*, ab omni libidinis vitio praecaveant, propter quod venit ira Dei in filios diffidentiae. *Cap. 13. X. eod.* Avaritiam tanquam cupiditatum & omnium malorum radicem, & idolorum servitutem, cane pejus & angue, fugiant, & detestentur, quid juvat, si terrenis lucris inhiantes cuncta distorqueant, extorqueant, corradant, corrodant, magisque opes, quam oves multiplicare allaborent? apud ingratos quandoque & prodigos haeredes corrasa, uti loquuntur *ENGEL. ad jus can. lib. 3. tit. 1. n. 14.* & *ZOES. eod. tit. n. 7.* parum vel nihil fructificant. Incidit quibusdam avaris auri vel argenti alchymici fabricatio, quam tamen, cum tendat praeter fraudem in damnum,

proximi & in grave præjudicium Republicæ, clericis sub pœnâ privationis beneficiorum & inhabilitatis ad ea imposterum obtinenda interdixit IOANNES II. in *extravag. spondent. de crim. fals. inter comm.* Parsimonia nunquam vituperanda, modò non transeat in avaritiam malorum fomitem.

§. IX.

*Honestas
Clericorum
externa in
habitu.*

Ad honestatem externam refertur habitus clericalis, *etsi enim*, uti eleganter perorat CONCILIVM TRIDENTINVM *sess. 14. de reform. C. 6. habitus non faciat monachum, oportet tamen clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant.* Quomodo autem iste habitus debeat esse qualificatus, in jure specificè non describitur. Conqueritur tamen TRIDENT. *cit. loc.* quod illo jam tempore tanta aliquorum Clericorum inoleverit temeritas, religionisque contemptus, ut propriam dignitatem & honorem clericalem parvi pendentes, vestes etiam detulerint publicè laicales, pedes in diversis ponentes, unum in divinis, alterum in carnalibus. Quales & hodie fastuosa fronte gravitatem fingentes, & cum affectata quadam severitate junonios dimentientes gressus splendidiore vestium luxu scandalosè intumescere videmus. Propterea jubet Tridentinum, ut habitum honestum Clericorum ordini & dignitati congruentem locorum Episcopi adordinent. Interea prohibentur, ne Pannis rubris aut viridibus, vestibus fulgidis, diversis coloribus distinctis, fimbriatis, fibulis & corrigiis ex auro vel argento fabricatis utantur, & unguenta ad bonum odorem

rem conciliandum applicentur, ne deniquè habitus ad pompam, factum, vel vanitatem sit compositus. *Can. 5. dist. 41. Cap. 15. de vit. & honest. Cleric.* Hodie vestimenta clericalia censentur esse condecencia, si communi usui & consuetudini locorum, in quibus comorantur, respondeant. *BARBOSA Jur. Eccles. univers. lib. 1. C. 40. n. 20.* Tonfuram sive coronam clericalem in medio capite portent, in memoriam coronæ spinæ Christi Domini, vel in symbolum servitii divini, quod regium esse censetur, vel uti S. Hieronimus in *Can. 7. caus. 12. q. 1.* loquitur: *Corona clericalis significat regnum, quod in Christo expectatur, ac depositionem rerum temporalium.*

§. X.

Omnem igitur ornatum Clericos vitare præcipit *Comam aut Ecclesia.* Hinc barbam & comam, quæ imitatur *barbam non mulierum, nutrire sub pœnâ Anathematis prohibuit GREGORIUS IX. in Cap. 4. X. de vit. & honest. cleric.* ut nempe exterioribus symbolis testentur, se interiore voluntate blandimenta & voluptates sæcularium contemnere, & vero Dei servitio addictos esse. Hinc ut cincinnatis crinibus sæmineo more pulvere cyprio perspersis & capitulo quodam unculo comis, si non cuti, infixo vix capitis coronam tegente, quæ nec frigus, nec calorem depellit, spectaculosè incedant, non omnibus placet. Quamvis etiam clericis juxta *can. 57. de Consecrat. dist. 1.* non liceat absquè rationabili causâ comam fictitiam sive capillos adicititios præsertim sub tremendo missæ sacrificio gestare; aliud tamen consuetudine introductum esse quotidie vide-

mus, potissimum in partibus septentrionalibus, quas majus frigus divexat. Attamen modernus noster Eminentissimus Archi-Episcopus & Princeps Elector Dn. IOANNES FRIDERICVS CAROLVS mense Aprili præteriti anni 1754. Clericis secundariis, qui, si comis fictitiis sine probata rationabili causa caput obtegere affectant, ut quot annis Imperialem & respectively florenum ad pios usus applicandum præsent, gratiosissimè mandavit. Annulis etiam digitos ornare inhihet *Cap. 15. de vit. & honest. Cleric.* nisi dignitas annuli usum in signum Matrimonii spiritualis & fidei admittat. Hoc autem dignitatis officium non est ad solas Dignitates, quibus jurisdictio vel saltem administratio cohæret, restringendum, sed probabilius latè accipiendum est, ita, ut etiam ad alia munera honorifica v. g. Doctoratum extendendum sit, quare Clericis Doctoribus, etiamsi actu non doceant, vel jurisdictionem exercent jus annulum portandi non venit denegandum, quia in materia favorabili locum habet interpretatio extensiva, adeoque ad Doctoratum tanquam gradum honoris rectè extenditur, imò Doctores in Universitatibus ritè promoti, si non ex jure communi, saltem ex privilegio jus gestandi annulum per illius insertionem in digitum in signum nobilitatis ac desponsationis cum sacra Themide publico ritu consequuntur.

§. XI.

Exerceant officia & opera convenientia.

Ad honestatem Clericorum præcipue spectat exercitium officiorum & operum convenientium; Incumbit enim Clericis, ut officia divina reverenter devote, ad-

advertenter ac industrie peragant, horas canonicas, non cito guttore murmurando, sed altâ & intelligibili voce canendo in choro, extra illum, id quod in collegiis potissimum collegiatis rarò fieri deberet, elevatâ in Deum mente orando quotidie persolvant, sacris lectionibus, orationibus piis, aliorum instructionibus, ac prædicationibus, si beneficia curata habeant, aut ad curam se obligârint, continuo se occupent, opera charitatis exercent, largam manum in egenos & Paupertate pressos porrigant, insolenti linguâ neminem, ne puillos quidem, multò minùs contra mansuetudinem realiter offendant, omnia in Dei cultum dirigant, & in omnibus salutem animarum pro posse & nosse promoveant. Igitur Clerici vel potius Monachi soli Deo militantes negotiis sæcularibus, & occupationibus mundanis se non immisceant, nec fluctibus sæculi se immergant, nec suavi jugo observantiæ regularis abjecto, imo nihili habito, per curias Principum evagando discurrant, nec ut Potestatibus placeant, pro gratiâ impetrandâ, conservanda vel amplianda salvificum impediendo propositum, utpotè quod pessimi sanè exempli est, animas quasi vendant. *Cap. 4. X. ne Cleric. vel Monach. sæcularib. negot. Clemens. 1. §. Quia verò de stat. Monach.*

§. XII.

Quas inter mundanas actiones in *Cap. 3. & Cap. Studium iur. fin. X. cod.* Summi Pontifices Alexander III. & Honorius III. studium juris civilis referre, idque & Clericis sæcularibus & religiosis prohibere videntur, ex hac ratione, ne Regulares in anghelum lucis se more solito, ut *ris civilis Clericis simpliciter non est prohibi- tum.*

ut ait Pontifex in *d. Cap. 3.* transfigurantes sub hoc prætextu de claustris suis se educant, & occasione scientiæ spirituales viri mundanis rursus actionibus involvantur & à studio Theologiæ abstrahantur. Attamen ista prohibitio alio in sensu non est admittenda, nisi quando Clericus vel Religiosus negligendo scientiam sacrorum Canonum & Theologiæ ad studium Juris illum in finem unice se applicaret, ut contra decentiam Clericorum causas in foro perorare posset, aut inter strepitus tam judiciales, quam extrajudiciales causarum profanarum Patronum se gerere vellet. Neutiquam verò illa prohibitio locum invenit, si studium juris ad meliorem juris canonici & Theologiæ intelligentiam suscipiatur, discatur; Cessat namque hoc modo ratio prohibitionis in *d. Cap. 3.* allegata, imo ipsi summi Pontifices passim in decreto & decretalibus non dedignantur leges civiles allegare, canonizare, imitari, explanare, immutare, & juxta confessionem Lucii III. Pontificis in *Cap. 1. X. de N. O. N.* sacrorum Canonum statuta Principum constitutionibus adjuvantur, adeoque utile, imo necessarium est, illas addiscere. Multò minus LL. civiles docere prohibitum est, nam *all. cap. 3. Et fin.* tantum faciunt mentionem de audiendis & discendis legibus extra claustrum, de docentibus nulla reperitur prohibitio, propterea tanquam leges penales, quibus excommunicatio discantibus comminatur, strictè interpretari convenit, & ad docentes non sunt extendendæ, quia leges docere & homines erudire ad justitiam legibus intentam non tam actio mundana, quam pia & meritoria est, & cum Professio Juris potius

tius coadjuvet studium Theologicum, ideo Clerici & Religiosi a studio Theologiæ non abstrahuntur. Proinde personis Ecclesiasticis gradus Doctoralis in jure civili recte confertur, id quod innumera præjudicia in Universitatibus potissimum antiquis ad id insuper specialiter privilegiatis testantur.

§. XIII.

Præprimis adhuc fugienda sunt clericis omnia à *Lusibus* statui clericali indecentia. Hinc ab alearum, taxillo-*fortune,* rum aliisque lusibus, qui turpis lucri causa instituuntur & potius fortunâ, quam arte reguntur, abstineant, *choreis, gestatione armorum, dicitatibus* ne manum dominici corporis immaculatæ hostiæ oblatricem hujusmodi ludibrii contaminatione sœdent, & *abstineant.* pecuniam pro honesta sustentatione adhibendam, eventualiter etiam ad pios usus convertendam prodigassit. *Can. 5. 8. & 26. caus. 12. q. 1.* Insuper ex ejusmodi ludis, qui pendent solum a casu ancipiti, sæpissime excitantur Tragœdiæ, a jucunditate incipiunt, desinunt autem in luctus & cædes, clericis omnimode evitandas. Interim tamen ludi artis & mixti, quos sæculum nostrum innumeros invenit, Clericis prohiberi non sunt, modo non lucri quærendi, nimium frequenter ac immodice in seras noctes cum periculo scandali, perditione temporis in divinum officium impendendi cum notabili pecuniarum jactura, sed tantum recreandi animi causa, posita etiam pusilla, pecunia, ne vento ludant, illos exercent. Vanitatum maxima vanitas sub habitu clericali vel monachali choreas ducere, histrionem agere, comœdiis potissimum obscenis & alienarum nuptiarum conviviis interesse, & illis se immisce-

re cœtibus, ubi amatoria cantantur & turpia, aut obsceni motus corporum saltationibus efferuntur, ne facris mysteriis deputati turpium spectaculorum aut verborum contagione polluantur. *Can. 19. dist. 34.* Armis ne ambitiosos numerent gressus sub pœna excommunicationis *in Cap. 2. X. de vit. & honest. Cleric.* prohibitum est, imo Monachi, si sine expressa licentia Prælatorum arma intra septa Monasterii teneant, excommunicationem latæ sententiæ incurrunt. *Clement. 1. §. quia vero de stat. monach.* Arma eorum sint orationes & lachrymæ. *Can. 3. & 21. caus. 23. q. 8.* Sales, facetias, dicacitates, contumelias, detractiones, vaniloquia, & omnes verborum inanum pestes, quas vilissimum hominum genus detestatur, evitent. Non fastuosus & quasi majestaticis minis alios habeant despectui, non damniferis aliorum demigrationibus se commaculent, neque inflata arrogancia ambulent in magnis & in mirabilibus super se, multo minus in vanitates & insanias falsas respiciant, sed in omnibus actionibus & omissionibus saluberrimo decreto concilii Tridentini *sess. 22. Cap. 1. de Reform.* se humiliter ac devote submittant.

§. XIV.

Negotiis secularibus se non immisciant, & omnibus emptio- & venditionibus artificialibus abstineant.

Maxime adhuc dedecet Clericos tam sæculares, quam regulares exercitium negotiorum sæcularium & commerciorum, quæ, licet ex sua natura non sint turpia, tractatio tamen eorum solum laicos competit. Quare officium Tabernariorum & emptiones venditiones artificiales vel negotiatorias sub pœna privationis privilegii clericalis exercere prohibentur, atque in hisce negotiationum questibus statutis Patriæ se ac-
commo-

commodare tenentur. *Cap. fin. X. de vit. & honest. Cleric.* Proinde negotiatores frumentarios in coëmendando frumento, tritico, hordeo, avena, lupulo, vino, cerevisia aliove frugum aut liquorum genere agere, caritatem in optativo expectare & mordacis lucri causa vendere indecens est. Propterea Eminentissimi Archi-Episcopi & Principis Electoris Moguntini hic Erfordia sigillifer anno 1656. die 20. Martii Clero Erfurtenfi cerevisiæ venditionem, quam in præjudicium civium Braxatorum sibi arrogarunt, gravissime inhibuit: *o utinam* (textibus quibusdam ex s. scriptura *Eccles. 27. v. 2. & 26. v. 28. & Jure Canonico dist. 88. Can. 9. præmissis*) exclamat, *omnes in sortem Domini vocati probe ad animum revocarent, & iniquitate negotiationis non polluerent sanctificationem suam, quod his temporibus detestatur. EZECH. C. 28. v. 18.* Christus vero *MATTH. 21. v. 12. & etiam nunc cum amplissimo hujus urbis senatu cives fere universi conqueruntur, quando vident, Prelatos, Canonicos, Religiosos & Vicarios in coquenda cerevisia turpe lucrum sectari, domos orationis in speluncas latronum, nec non sanctissimos Dei sacerdotes, posthabita sanctissimi ordinis prerogativa, contaminari in Tavernarios, Caupones & vilissimos Braxatores. Provocat deinde ad poenas in Clericos negotiatores in Cap. fin. X. de vit. & honest. Cleric. Can. 1. caus. 14. q. 4. Can. 11. dist. 88. statutas & arbitrio ordinarii juxta Tridentinum sess. 22. C. 1. de Reform. majores imponendas, & pergit: ita & nos auctoritate nobis ab ordinario concessa vigore presentium vos omnes Clericos & Monachos in Domino hortamur, & præcipimus vobis, volentes, ut ab omni tur-*

pi questu sub interminatione prædictarum pœnarum imposse-
 rum omnino abstineatis, vitam moresque vestros ita compo-
 natis, ut laici habeant, quod in vobis venerentur. Vos au-
 tem, cum ex seculo migrandum sit, dicere possitis cum Pro-
 pheta: quia non cognovi negotiationes, introibo in poten-
 tias Domini. Similes prohibitiones post reductam civi-
 tatem ab Eminentissimis Archi-Episcopis & Principi-
 bus Electoribus Moguntinis IOANNE PHILIPPO in
 annis 1667. 1669. 1671. ANSELMO FRANCISCO
 anno 1680. 1690. LOTHARIO FRANCISCO & suc-
 cessoribus, nec non ab illustri Regimine autoritate
 Principali toties quoties proditæ sunt, ut Clerus & sæ-
 cularis & regularis & ab alienando macerato hordeo
 & cerevisia minutim vel per dolia aut averfionem
 vendenda, aut loco mercedis vel debiti contracti dan-
 da sub pœna denegandæ schedulæ maceratoriæ & Bra-
 xatoriæ, usque dum 50. imo 100. imperiales Emi-
 nentissimi fisco numeraverint, omnino abstineant. vid.
 Brau-Ordn. de anno 1680. §. 27. & 1690. tit. 2. §. 6. ord.
 Regim. de anno 1743. d. 20. Martii. Provocant quidam
 ad expressas concessionem vel privilegium consuetudi-
 ne obtentum, sed quæ, quodve, si doceri possent, per
 dictam tamen ordinationem braxatoriam de anno 1680.
 §. 26., mutato rerum statu in nihilum sunt redacta;
 omnia enim privilegia regulariter in voluntate expres-
 sa vel tacita concedentis requiescunt, adeoque etiam
 ab ejus moderatione vel cassatione, prout salus pro-
 vinciæ exigit, pendent, & semper intelliguntur sub
 clausula: rebus sic stantibus. BÖHMER. Consult. & de-
 cis. tom. 1. p. 2. Resp. 6. n. 9. ENENCK. de privileg. in ge-
 nere

vere lib. 3. C. 2. n. 5. seqq. Maxime si concedens justis moveatur causis; siquidem Clerici ab omnibus præstationibus dominicis sunt liberi, Cives braxatores accisis aliisque oneribus publicis & privatis haud leviter sunt subjecti, illi ditescunt, hi depauperescunt, illis ad crescunt compendia, ærario publico dispendia, illos alit Ecclesia, hi negotiando sibi suisque sustentationem anxie quærunt, quæ civibus vendendo a Clericis cereviam viliori pretio, quod ob libertatem præstationum possunt, subtrahitur, id quod sua natura improbum & Reipublicæ præprimis noxium est.

§. XV.

Clerici autem, si vitam statui clericali convenientem ducant, amplectenda amplectantur, peragenda peragant, omittenda omittant, fugienda fugiant, ab abstinentiis abstineant, & custodienda custodiant, non paucis gloriantur juribus singularibus & Privilegiis, quæ nihil aliud sunt, quam constitutiones speciales a superioribus contra juris communis tenorem in favorem personarum, rerum & locorum lata. Igitur illæ constitutiones sive concessiones extraordinarie aliquem juvant, indulgent aliquid extra ordinem, juris observationem relaxant, immutant solennia juris, contra juris subtilitatem subveniunt, molliunt legis rigorem, strictum jus seu juris rationem remittunt, detrahunt juri communi, Exceptionem personarum, rerum & locorum operantur. ENENCK. *de Privileg. l. 3. n. 3.* Varias Privilegia admittunt divisiones, quæ ex modo all. ENENCK. *L. 2. C. 1.* facile ediscendæ, illas solum attigisse sufficiat, quæ e re nostra esse duximus. Sunt

C 3

enim

*Descriptio
Privilegii,
ejusque di-
visio.*

enim quædam favorabilia, alia odiosa, hanc distinctionem nan pauci improbant, & privilegia non alia, nisi favorabilia agnoscere videntur, sed frustra laborant & contra latini sermonis & juris Romani usum peccant. Exempla suppeditant *L. 16. §. 4. de pæn. L. 40. de condit. indebit. & infra §. 26.* Alia sunt in ipso corpore juris clausa, alia extra illud reperiuntur, hujus divisionis naturam solus vocum sonus explicat. Alia sunt personalia, quæ personæ tanquam subjecto proxime sunt concessa, eidem inhærent, & cum illo expirant, nec ad hæredem nec ad ullum alium successorem transeunt. *L. 68. & 106. de R. J.* Alia realia quæ rei vel causæ concessa, eidem immediate & directo inhærent, cum illa ad quoscunque possessores transeunt *L. 3. §. 4. de censib. L. 4. ff. de jur. immunit.* Tertium genus ex prioribus mixtum addi potest, quæ nec personalia penitus, nec etiam realia dici possunt, personæ quidem datur, sed non soli personæ adhærent, nec cum illa extinguuntur, sed modo ad filios, modo ultra ad nepotes, interdum etiam ad pronepotes transmittuntur. Exempla leges in *L. 3. ff. de Veteran. L. 9. §. 11. 12. & 13. ff. de pæn. L. 3. & 5. C. eod. L. 11. C. de quest.* Rei autem an personæ datum sit privilegium, ex mente & concessione dantis, verbisque & tenore Privilegii æstimandum est; multas quidem conjecturas, utrum in rem vel personam facta sit concessio, cumulat MENOCH. *Lib. 3. de presumpt. præf. 103.* Ast generaliter observandum est, si ratio & causa, ob quæ facta est concessio, conveniat soli illi personæ, personale est, vid. *L. 12. & 13. ff. solut. Matrim.* Si vero concessio principaliter

paliter respiciat ipsam rem, reale est. *L. 196. de R. J. ENENCK. de Privil. lib. 2. C. 4. n. 53. seqq.*

§. XVI.

Personæ igitur Deo consecratæ, si statui suo, uti ^{Gaudent} diximus, congruenter vivant, præ cæteris Christianis ^{Privilegio} plura semper præcipua habent. Eminent inter hæc pri- ^{fori, non ve-} vilegium fori, quo gaudent omnes clerici & sæculares ^{ro hodie} & regulares utriusque sexus. *Can. 38. Caus. 11. q. 1. mult.* ^{ipsorum sa-}
Aurb. statum. C. de Episcop. & Cleric. imo etiam in minoribus ordinibus constituti, si aut beneficium habeant, aut habitum cum Tonsura portent, simulque alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inserviant, vel in Seminario Clericorum vel Universitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad majores ordines suscipiendos versentur. *TRIDENT. sess. 23. de Reform. C. 6.* Clericus etiam, relicto clericatu, vel Novitius, qui e Monasterio egreditur, ratione delicti in clericatu vel monasterio commissi castigatur a iudice Ecclesiastico, quia tempus delicti, quo adhuc delinquens gavissus est suo privilegio, inspiciendum est. *L. 1. p. ff. de pœn. COVARRUV. præd. quest. Cap. 31. n. 3.* e contra si persona Ecclesiastica ante susceptum clericatum vel professionem religiosam in sæculo contraxerit vel deliquerit, iudicatur a iudice sæculari, si in fraudem legis, ut evitet pœnam vel implementum contractus, sæculum deferat, quia fraus & dolus nemini patrocinator, & privilegium clericorum non debet esse fomentum & fomes delictorum. *Conf. L. fin. pr. ff. de re milit.* Sæculus vero si clericatum aut statum monachalem citra omnem fraudem ex sancto Zelo & serâ intentione & non

non ficta simulatione, qua non alium, nisi semet ipsum in propriam confusionem & damnationem; decipit, pie suscipiat, hoc in casu jurisdictio ecclesiastica fundata est, ex ratione, quia illi, qui una cum statu forum mutant, in foro deserto super actibus præteritis regulariter non conveniuntur. *L. 12. pr. ff. de accusat. L. 4. §. 5. ff. de re milit. famuli famulæque Clericorum utram privilegio fori utantur, clare non invenitur decisum, quod servi proprie tales sive mancipia, quæ libertas Germaniæ non agnoscit, foro Ecclesiastico subiaceant, definitum est. Can. 69. caus. 12. q. 2. Probabiliter etiam defenditur, quod famuli Clericorum conductitii, qui ad tempus incertum vel ad longius tempus operas suas locant, vel gratis servitia præstant, ad Exemplum familiæ Academicorum & Militum, foro clericorum privilegiato gaudeant. Cap. fin. X. de Offic. Archi-Diac. Cui sententiæ adstipularer, nisi ordinatio Eminentissimi Archi-Episcopi Moguntini PHILIPPI CAROLI pientissimæ memoriæ de 21. Febr. 1733. publicata obstaret, vi cujus omnes servi, familiares, & famuli extra officia domestica, imo & Ludimagistri in civilibus & criminalibus jurisditioni sæculari subiecti sunt. Non tamen judici sæculari licet eos per vim ex ædibus Clericorum ob defectum jurisditionis in eas sine licentia judicis Ecclesiastici extrahere. LAYMAN. Theol. moral. lib. 4. Tractat. 9. C. 4. n. 10.*

§. XVII.

*Non judicatur Cleri-
cus a iudice
sæculari.*

Temerario sane ausu ac intollerabili Errore BAR-
CLAIVS *tr. de potestate Papa* C. 35. immunitatem
Cleri-

Clericorum personalem, ut Regibus & Principibus sæcularibus aduleatur, impugnare non erubescit. Clerici, garrit, per totum orbem, quocunque ordine vel gradu sint, non sunt ullo modo exempti & liberati a potestate temporali Principum sæcularium, in quorum regnis & regionibus vitam ducunt, sed perinde ac cæteri cives iis subjecti sunt in omnibus, quæ ad politicam & temporalem administrationem & jurisdictionem pertinent. Ast huic adulatoriæ assertioni tota fere & Theologorum & Canonistarum schola se opponit, & consentiente propemodum toto orbe christiano intrepide defendit, quod Eminentia Clericorum ex ordinatione divina & humana a Potestate sæculari & foro laico sit exempta, probat id ipsum cum pluribus aliis latissime COVARRUV. tom. 2. pract. quest. C. 31. cum refutatione argumentorum apparenter contrariantium; licet enim MATH. 17. v. 25. seqq., ubi Christus se ipsum & Petrum a tributo solvendo, quod est signum subjectionis, immunem pronunciavit, & soli Petro tanquam suo destinato Vicario MATH. 16. v. 19. & Apostolis, neutiquam vero Magistratui sæculari MATH. 18. v. 19. facultatem ligandi & absolvendi, proinde & jurisdictionem in personas Deo dicatas contulit, exemptio Clericorum haud obscure pateat, eandem tamen insuper ex jure divino esse ordinatam, ob traditionem & authenticam Ecclesiæ declarationem, cujus utique est de jure divino cognoscere, nemo in dubium vocabit. Clarefcit hoc ex Cap. 4. de Censib. in 6to, ubi decidit Pontifex BONIFACIUS VIII, quod Ecclesiæ, Ecclesiasticæ personæ, ac res ipsarum non so-

D

lum

lum jure humano, quin imo & divino a sæcularium personarum exactionibus sint immunes. item ex concil. lateranensi sub LEONE X. *sess. 9. in Bulla reformationis*, ibi: cum a jure tam divino, quam humano laicis potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa sit, quocum concordat CONCIL. TRIDENT. *sess. 25. de reform. c. 20.* ubi dicitur: Ecclesiæ & personarum Ecclesiasticarum immunitatem a Dei ordinatione & Canonicis Sanctionibus esse constitutam. Hanc exemptionem jamjam antiquissima tempora, testante historia Ecclesiastica, agnoverunt; etenim Christianissimus Imperator Constantinus Magnus oblatos eidem accusationis libellos contra Clericos, iisdem convocatis, in ipsorum conspectu incendit, cum pia & digna imperantis expressione: *Vos Dei estis a vero Deo constituti; ne & inter vos causas vestras discutite, quia dignum non est, ut judicemus Deos. Can. 41. caus. 11. q. 1. Can. 5. & 17. ead. q. 1.* Quem laudabili in clerum devotione secuti sunt Imp. Valentinianus, Valens & Gratianus *L. 6. C. de Episcop. & Cleric.* præprimis Imperator Fredericus, qui non tantum omnimodam ab oneribus personalibus, sed & absolutam exemptionem a foro sæculari tam in civilibus quam criminalibus in *auth. statuimus. C. de Episc. & Cleric.* stabilivit, addita pœna in actorem, ut si clericum coram judice sæculari conveniat, actionem amittat, nec non in judicem, ut, si Clericum reum ad se vocare vel judicare præsumat, judicandi munere privetur. Argumentis, quæ a Clericorum osoribus in contrarium afferri solent, solidissime occurrit P. ВÖCKH. in *jus can. lib. 2. tit. 2. §. 4. n. 68. §. XVIII.*

§. XVIII.

Illa, quæ modo diximus, non solum procedunt, si Clericus actione personali, sed etiam considerato jure communi, si actione reali pulsetur, *C. 4. de Censib. in 610*, licet enim actio realis non dirigatur in personam, sed ipsam rem profanam prosequatur, nihilominus tamen in ipsam personam sacram exercetur jurisdictionis, non res inanimata, sed persona propter rem persequitur, quare & citatio in personam decernitur, ac jurisdictionis non in rem vitæ & Spiritus vacuam, quæ obedientiam & submissionem præstare nescit, sed in personam, quamvis ratione rei, exercetur. Constat enim, quod ea, quæ Religiosis adhærent, religiosa censentur, ac bona conditionem personæ seu accessorium suum principale sequantur. *L. 43. ff. de R. V. L. 28. pr. ff. de usur. C. fruct.* Insuper cum Academici juxta decisionem Electoralem Moguntinam de anno 1701. d. 12. decembr. etiam in causis realibus foro academico sint subjecti, non videmus, quare Clerici deterioris conditionis esse debeant, quam Academici. Huic sententiæ contra quosdam civilitas, quorum agmen ducit *GAIL. lib. 1. O. 37. n. 4. MYNSING. cent. 1. O. 22.* firmiter inhærerem, nisi decisio Eminentissimi Archiepiscopi & Principis Electoris Moguntini Philippi Caroli p. m. de anno 1733. d. 21. febr. obstaret, vi cujus clerici ratione bonorum immobilium civicorum titulo singulari vel universali acquisitorum judicem laicum agnoscere tenentur. Præterea in eadem hac decisione constitutio Electoris Moguntini Joannis Philippi de anno 1670. d. 5. septembris est repetita, qua insignis

Clericus non pulsatur actione reali coram judice Laico, sed praxis contrariam observat.

illa controversia, utrum Clericus in causis civilibus in foro sæculari reconveniri possit, affirmativa reperitur definita. Quamvis enim in Thesi loquendo exemptio Clericorum a potestate sæculari ex jure divino derive- tur, & summo tantum Pontifici & Ecclesiæ Præsuli- bus potestas in Clerum a Deo sit attributa; interim tamen a supremo summi Pontificis arbitrio dependet, ut in hypothesi variarum circumstantiarum, quando nempe utilitas Ecclesiæ speratur, vel graviora mala ab ea avertuntur, Principibus & iudicibus laicis expresse vel tacite aliquid juris possit indulgere, prout & laicos ad exercenda alia jura spiritualia v. g. ad jus præsen- tandi, eligendi, decimandi &c. habilitare potest, nihil propterea detrahitur libertati ac dignitati Ecclesiasti- cæ, cum laici ejusmodi in casibus non potestate pro- pria, sed a summo Pontifice permiffa, jurisdictionem in Clerum dependenter exercent.

§. XIX.

*In Crimina-
libus soli
parent judi-
ci Ecclesia-
stico.*

*Nolite, ait sacer textus ps. 104. v. 15. tangere Chri-
stos meos, & in Prophetis meis nolite malignari.* Hinc teme-
rarium foret, si quis exemptionem Clero in Causis cri-
minalibus adimere vellet, maxime enim illæ sunt perso-
nales, & ut sine strepitu & contentione fori sæcularis
examinentur & discutiantur, Personarum Deo dicata-
rum dignitas & reverentia suadet, cujus reverentiæ
memor pientissimus Imperator Constantinus M. in all.
Can. 41. caus. 11. q. 1. ubi accusationes clericorum ad fe-
igni mandavit, earum discussionem ad forum Ecclesia-
sticum remisit, & ne mundus scandalizetur, & unius
Clerici peccantis dignitas respectu aliorum minuatur
aut

aut vili pendatur, laudatus modo religiosissimus Princeps alia occasione ad imitationem filiorum puderatorum Noë *gen. 9. v. 23.* qui paternam verecundiam contexere, dixisse refertur in *Can. 8. dist. 96. vere si propriis oculis vidissem sacerdotem Dei, aut aliquem eorum, qui monachico habitu circum amicti sunt, peccantem, cblamydem meam expoliarem & cooperirem eum, ne ab aliquo videretur.* Hodie Clericorum osor non raro exclamat: Puniantur publice in terrorem aliorum, assentientes adulatores non desunt, clamoroso guttore erumpentes; recte, optime, pœna infligatur publica, ut sentiant. Transeat hic procedendi modus in Clerico peccatore consuetudinario Evangelice jamjam monito, secus si occasionaliter vel malo spiritu seductus ex humana fragilitate lapsus fuerit. Non desunt etiam, qui personam Ecclesiasticam in servitio vel ministerio Principum sæcularium, vel parochiæ castrensis delinquentem aut excedentem punire sibi arrogant; sed Personæ Ecclesiasticæ, quamdiu manent tales, forum Ecclesiasticum retinent, nec illud, etsi alibi deliquerint, amittunt. *Cap. 4. X. de judic. C. 13. X. de for. compet.* quia qualitas clericalis, personis Ecclesiasticis indita, sicut illas abstrahit a communi Laicorum sorte, ita etiam illas tanquam magis & potentius privilegiata sine respectu ad servitium eximit a jurisdictione Laicorum. Putant quidam, Clericum ob falsum testimonium in iudicio sæculari dictum a iudice laico coerceri posse juxta *L. 4. C. de test.* verum in ista generali constitutione, non continetur Clericus specialiter privilegiatus, nec jus civile ea pollet autoritate, ut eum foro suo privilegia-

legiato privare queat. Turmatim etiam negant Canonistæ, Clericum criminis læsæ Majestatis reum posse puniri a Principe offenso. *Cap. 4. § 10. X. de judic.* sed ipse in mortem Principis conspirans in *Can. 19. caus. 22. q. 5.* degradari jubetur, hoc facto, meritam judex laicus pœnam ei infligat. Sed si Clericus improbo conatu aliquid moliatur contra Rempublicam, vel in damnum proximi, vel in flagranti delicto deprehendatur, captura judici laico, ut malum a Republica vel proximo avertatur, & ne fuga delictum faciat impunitum, non est deneganda, verum in ordine ad inquisitionem & punitionem judici Ecclesiastico extradatur, necesse est.

§. XX.

*In delictis
mere feuda-
libus obedi-
unt judici
feudali.*

Sed quid si Clericus Vasallus peccatum feudale committat? Causæ namque feudales ex antiquissima consuetudine, Ecclesia connivente & consentiente, judicantur a judice feudali. *Cap. 5. X. de judic. Cap. 6. § 7. X. de for. comp.* verum si deliquerit, vel est delictum mere feudale v. g. alienatio feudi inconsulto Domino facta, omisso petitionis investituræ &c. notio desuper competit judici feudali, quia in delictis mere feudilibus non tam ad personam, quam ad causam privationis respiciendum, & cujus est cognoscere de contractu, ipsius etiam est cognoscere de distractu, si-ve de causis contractuum resolutivis. Vel est delictum commune, cui privatio feudi cohæret v. g. parricidium, prostitutio familiæ Domini &c. tunc probabilius cognitio ad judicem Ecclesiasticum pertinet. *2. feud. 27. §. 1.* quia delicta communia nullibi a jurisdictione Eccle-

Ecclesiastica sunt excepta, quod autem in materia immunitatis autoritate Pontificia expresse non est concessum, id omne censetur esse prohibitum.

§. XXI.

Huic autem foro privilegiato ita alligatus est Clericus, ut neutri eorum eidem liceat renunciare; Laico quidem id permittitur *L. pen. C. de pact.* cum quilibet juri in favorem sui solius introducto possit renunciare, neutiquam vero Clerico, cum hoc privilegium non sit datum uni personæ, sed ad publicum totius ordinis Clericalis honorem spectat, cui ordini injuria irrogaretur, si Clericus, qui Laico dignior est, ab illo judicaretur. *Cap. 18. X. de for. compet. Can. 33. & 42. caus. 11. q. 1.* Quod eo usque procedit, ut nequidem juramentum ejusmodi prorogationem fori in Laicum justificet, quia, cum tendat in præjudicium totius venerabilis ordinis clericalis, non est obligatorium, sed pro illicito habetur. *Cap. 12. X. de for. comp.* ideo si Clericus alium clericum ad forum sæculare traxerit, causam civilem perdit, & si conveniri ultra se patiatur, deponitur vel saltem, quod sibi adjudicatum amittit; in causa vero criminali ab officio & beneficio deponitur, & judex sæcularis cogens ad se clericum excommunicationem incurrit. *Cap. 2. X. de for. compet.* Quamvis præcis temporibus concedere Pontifices soliti fuerint Episcopis, ut si hi forte causarum temporalium fuerint imperiti, vel nimium remoti, aut causæ qualitas id suaserit, notionem judici sæculari committere valuerint. *Can. 3. & 47. caus. 11. q. 1.* id tamen hodie fieri posse, plurimi se fundantes in *Cap. 12. X. de for.*

Foro suo
nequit re-
nunciare
Clericus.

for. *compet.* negant; hinc clericus suscipiens tutelam vel curatellam legitimam, licet ratione officii conveniatur, nihilominus coram Laico respondere non tenetur, quia indignum est, eum a Laico condemnari, in praxi tamen aliud observari testatur GAIL. *lib. 1. O. 37. n. 7.* COVARRUV. *pract. quest. Cap. 33. n. 6.* Sed horum opinioni repugnat prohibitio generalis in *cit. Cap. 12. X. de for. compet.* Secus se res habet ratione evictionis præstandæ, si nempe Clericus rem vendiderit Laico, hic si conveniatur, Clericus venditor tenetur ad defensionem laici emptoris coram iudice laico, cum non primario agatur contra Clericum, sed contra emptorem laicum. *L. 49. pr. ff. de jud.* Hucusque de foro Clericorum privilegiato dicta plurima ex parte cessant in ministris Ecclesiarum Protestantium, utpote qui, extra negotia officium pastorale concernentia, iudiciis sæcularibus in causis personalibus, criminalibus, & realibus sunt subjecti, & subditis annumerantur BÖHMER. *Consult. & decis. tom. 1. Resp. 36. n. 52. seqq. & Resp. 106. n. 34.* quod & hisce in locis ita observatur.

§. XXII.

Privilegium Canonis quid? ejus origo, & quinam illo gaudeant. Notissimum est privilegium Canonis, quod est prærogativa, qua omnes in sortem Clericorum relati & statui Ecclesiastico annumerati sæculares & regulares utriusque sexus, tam professi, quam novitii, qui de favore religiosorum participant, imo prima solummodo tonsura initiati, sane etiam excommunicati, suspensi, interdicti aut verbaliter tantum degradati ab omni violenta percussione & injuriosa læsione specialiter

liter immunes pronunciantur. Hujus privilegii Ori-
 go tam quoad nomen, quam quoad effectum profluit
 ex Canone sive constitutione Concilii lateranensis sub
 Pontifice INNOCENTIO II. relata in *Can. si quis sua-*
dente Diabolo 29. caus. 17. q. 4. Ratio illius desumitur
 inde, quia in statu politico quædam dantur personæ
 sanctæ, in quarum violationem graves statutz pœnæ;
 ita jure meritissimo in statu Ecclesiastico Personas
 Deo sacratas violenta manuum injectione temerare,
 grande piaculum & sacrilegium est. De his enim, ma-
 xime si dignitati sacerdotali fulgeant, verificantur illæ
 sacri Codicis Paroemiæ: *nolite tangere Christos meos ps.*
140. v. 15. Et qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei
 ZACHAR. c. 2. v. 9. Adeoque si quis per se vel per
 alium Clericum occidat, mutilet, vulneret, vel alia ver-
 bera infligat, pallium aut pileum ei animo offendendi
 rapiat, vestimenta dilaceret, crines evellat, injuriose
 eum per vim detineat, eum ita prosequatur, ut fugi-
 endo in foveam ruat, aut ab equo dejiciatur &c. si
 Clericum majoris dignitatis etiam leviter ex contem-
 ptu percutiat, nasum contrectet, pugnam ori contu-
 meliose admoveat &c. ipso facto anathematis vinculo
 subjacent, nulli Episcoporum, nisi mortis periculo ur-
 gente, eum absolvere licet, donec Apostolico conspe-
 ctui præsentetur, & ejus mandatum suscipiat, quæ pœ-
 na locum habet, etiamsi Clericus in sui percussione
 consentiat, uti enim privilegio fori, ita & privilegio
 Canonis renunciare non potest. *Cap. 36. X. de Sent.*
excommunicat. Si tamen percussio fuerit levis facta pu-
 gno, palma, vel lapide, sed sine effusione sanguinis &
 E relicta

relicta cicatrice *Cap. 17. X. de Sent. excommunicat.* vel percussor fuerit senex, pauper, mulier, servus, filius-familias, aut impeditus, quo minus possit Romam vel ad legatum Pontificum pervenire, *Cap. 13. X. eod.* aut si lætio quidem fuerit enormis, sed occulta & nondum ad forum contentiosum delata *CONCIL. TRID. sess. 24. de reformat. c. 6.* absolvit Episcopus. In inferenda autem excommunicationis sententia circumspicte & caute iudex versetur necesse est, ne sine examinandis facti circumstantiis temere aliquem oneret, nam si causâ non attingat mortalem gravitatem, excommunicatio non solum videretur injusta, sed etiam nulla, & contra iustitiam commutativam, quæ exigit, ut pœna sit proportionata culpæ.

§. XXIII.

Casus, quibus cessat privilegium Canonis.

Cessat autem pœna, quando Clericus non tam ex vindicta, quam potius ex justa defensione, cum moderamine inculpatae tutelæ, percutitur. *Cap. 3. & 10. X. de Sent. excommunicat.* Afferunt quidem aliqui, si clericus alicui infligat alapam, non posse eum repercutere, nisi probabiliter alaparum reiterationem prævideat, sed illum mox repercutientem, cum difficillimum sit justum temperare dolorem, & talis Clericus, cum sit auctor injuriæ realis & contra mansuetudinem, quam semper comitem habere deberet, peccet, excusandum a pœna esse existimo, idem statuendum esse puto, si Clericus insolenti lingua injuriose laceret laicum, hic animi fervore motus, concurrente iusti doloris magnitudine, sine perfecta deliberatione, aut sine cogitata excommunicationis pœna vel ignorantia illius reali-

realiter replicet; siquidem contumeliosus vel contemp-
tuosis verbis laceffitus extra mentem est, & rationi
non obedit ob dolorem acceptæ contumeliæ, ob quam
natura eo motu insurgit, ut a se eam repellat, quocun-
que modo potest, etiam malum pro malo rependens.

ZACH. *quest. medico-legal. lib. 2. tit. 1. q. 6.*

§. XXIV.

Gaudent Clerici beneficio competentia ad exem-
plum militum, quibus non deteriores esse debent mi-
lites Christi. Est autem hoc beneficium prærogativa
quædam, vi cujus Personæ Ecclesiasticæ multis passivis
oneratæ, nec excommunicantur, nec incarcerantur,
nec ad bonorum omnium cessionem coguntur,
nec in plus, quam facere possunt, deducta congrua sus-
sultentatione, conveniuntur. Ex fructibus igitur bene-
ficii, si quod habeant, & aliis bonis patrimonialibus
portio ad honestam sustentationem sufficiens arbitrio
judicis determinanda deducitur, reliqua creditoribus
ceduntur in solutum; Clericus tamen bonis lapsus cau-
tionem juratoriam præstat, de residuo integre solven-
do, si fortuna pinguior & melior ipsi arrideat. *Cap. 3.*
X. de solut. Haud enim indignum est, ut hoc privile-
gium Clericis, qui non minori favore sunt honorandi,
ac milites sæculi, tribuatur *arg. L. 6. pr. & L. 18. ff. de*
Re Judic. & competit illud de Jure Romano omnibus
personis, v. g. Patri, Matri, Avo, Avia, marito, uxori,
Patrono &c. quibus specialis reverentia ab actoribus
debetur; ideo nec Clericis, qui ob Eminentiam status
summe sunt venerandi, multo minus denegandum erit.

Can. 3. dist. 96. quam si personæ Ecclesiasticæ omnia
E 2 adime-

*Beneficio
Competen-
tia gaudent
Clerici.*

adimerentur bona, in dedecus status Ecclesiastici panem ostiatim petere, vel sordidum quæstum exercere deberet; quare cum hoc privilegium non tam personæ privatæ utilitatem, quam potius totius ordinis clericalis dignitatem & reverentiam respiciat, vid. TRIDENT. *sess. 21. de reform. C. 2.* illi certe nullus Clericorum nequidem jurato renunciare valet. ENGEL. *ad Jus Can. lib. 3. tit. 23. n. 1.* Hujus Privilegii favorabilis participes sunt omnes clerici tam sæculares, quam regulares, etiam in minoribus ordinibus constituti illis in casibus, in quibus gaudet privilegio fori, adeoque minorista conjugatus *Cap. un. de cleric. conjug. in 6to.* & illi, qui Altari vel Ecclesiæ proprio ministerio non serviunt, ab hoc beneficio excluduntur. COVARRUV. *var. Resolut. lib. 2. C. 1. n. 9.* quia tunc, quoad hoc privilegium pares censentur Laicis, & si omnibus minoribus ordinibus decoratis concederetur indiscriminatum, in gravissimum dispendium creditorum redundaret. Propterea provocans ad hoc beneficium inopiam suam non quidem ordinarie, sed summarie ac solvendi impossibilitatem remonstrare vel per communem famam & existimationem, vel per redituum paucitatem, vel per bonorum, quæ possidet, genuinam designationem, ostendere tenetur.

§. XXV.

Referuntur casus, in quibus cessat beneficium competentia. Cessat vero privilegium competentia 1) si actor rem propriam, quam Clericus possidet, sibi vindicet, vel commodatum, depositum vel pignus, soluto debito, repetat, quia juri naturæ adversatur rem retinere alienam. 2) Si criminaliter ad interessè publicum vel pæ-

pœnam pecuniariam fisco applicandam contra Clericum agatur, tunc si non habeat in ære, patiatur Corpus. *Cap. 5. X. de dol. & contumac.* secus est si pulsetur civiliter ad interesse partis; tunc ipsi refugium ad competentiam beneficium non denegatur. 3) Sicuti de jure Romano neganti debitum in pœnam mendacii denegatur beneficium cessionis bonorum *L. penult. ff. de cess. bonor.* ita etiam Clericus, si judicialiter & pertinaciter id, quod revera debet, neget, competentiam privilegio se indignum reddit, quia hoc beneficium tantum sincere recognoscentibus debita concessum est. *Cap. 3. X. de solut.* 4) Malitia sæculi quandoque suadet Clerico, ut bona ad solvendum creditoribus sufficientia occultet vel in fraudem creditorum more Bancoruptorum amoveat, hic censura vel carcere ad solutionem compellitur, cum ratio inopiæ deficiat. *cit. cap. 3.* 5) Dolus nemini patrocinator & jura non decipientibus, sed deceptis solent subvenire, hinc si Clericus simbriata vel versicolore veste amictus se laicum fuerit mentitus, vel multis divitiarum copiis se abundare falso jactaverit, & aliquem ad credendum malitiose induxerit, aut bona sua in Creditorum fraudem studiose dilapidaverit, lusibus immodicis, abominando luxu, aut execranda luxuria bonorum substantiam amiserit, indignus est beneficio competentiam *BARBOSA F. E. U. lib. 1. C. 39. §. 6. n. 24.* 6) Præcipitur in *all. cap. 3.* ut Clericus bonis lapsus præstet. cautionem, ut, si ad meliorem fortunam pervenerit, debita contracta solvat, hanc cautionem exactam si præstare recuset, hoc beneficium juxta probabiliorum perdit. 7) Quilibet Clericus, qui ob deli-

Etum amittit privilegium fori, puta, si histrioniam exerceat. *Cap. un. de vit. & honest. Cleric. in 6to.* si ter monitus & punitus propter excessus enormiores perseveret in suo proposito *Cap. 10. X. de jud.* si crimini asfaffinii se commaculet *Cap. 1. de homicid. in 6to* idem etiam non gaudet beneficio competentia.

§. XXVI.

*In Archi-
Diacesi Mo-
guntina, si
quis credi-
derit Cleri-
co & intra
biennium
non repetat,
creditum
perdit.*

Experientia a pluribus jamjam annis ad nostra hucusque tempora docuit, quod, clerico defuncto, non raro haud exiguus creditorum numerus ob debita & noviora & antiquiora praetense contracta bonis ab ipso relictis inhiet, ita ut ob longitudinem temporis difficultimum sit, debita vera ab iniquis separare; hinc evenit, ut certatim moveantur lites, quibus si non tota relictorum substantia absorbeatur, saltem ita diminuat, ut parum vel nihil haeredibus remaneat, insuper creditoribus exactio difficilis reddatur, vel ad minimum solutio multos in annos non sine notabili ipsorum jactura prolongetur, imo & ipse Clericus, non attentata redituum percipiendorum non sufficientium ratione, liberiori vivendi modo indulgens urbanioris notae Creditorem, quem ditissimis promissis ad credendum inducit, sub ficta pietate & simulata animi sinceritate non infrequenter defraudet. Verum ad has artes captatorias penitus avertendas Eminentissimus Archi-Episcopus & Princeps Elector Moguntinus PHILIPPVS CAROLVS pientissimae recordationis saluberrimam Constitutionem in favorem Clericorum & in cautelam bonae intentionis creditorum, e contra in odium

odium illorum, qui fraudulentum acquirendi modum machinantur, in civitate Moguntina, reliquisque suæ jurisdictioni subjectis locis, d. 18va Octobr. anno 1742. publicari mandavit, vi cujus quilibet Creditor, quisquis sit, nulla habita dignitatis, status, conditionis & sexus ratio, si uni vel alteri his in locis ex Clero secundario crediderit, creditum istud intra bienii limites a tempore contracti debiti exigat, solutione vero denegata vel dilata, mox ad judicem Ecclesiasticum provocet, & creditum sollicitet necesse est, quo post lapsum biennii omisso, obligatio debiti, sive vivat, sive vixerit Clericus, exspirat, & creditum amittitur. Quam constitutionem Dominus modernus noster Eminentissimus Archi-Episcopus & Princeps Elector IOANNES FRIDERICVS CAROLVS die 27ma April. anno 1751. renovari, iterumque publicari gratiosissime iussit.

§. XXVII.

Constat, quod literæ Cambii celerioris sint expeditionis & paratissimam sine processu, sine libello & sine citatione literaria habeant executionem, nec fideiussorem, nec pignora, nec aliam cautionem absque speciali Creditoris consensu admittant, sed comparens & recognoscens Cambiales, nisi solutio parata sit, mox custodiæ mandetur. ZIPFEL *tr. de lit. cambial. sect. 3. pag. 79.* Sed hunc rigorem ambo Eminentissimi Archi-Præsules & Principes Electores in §. preced. memorati in allegatis ibi Constitutionibus ita temperaverunt in Clerico, ut si is forte necessitate quasi coactus, vel ad promovendam suam utilitatem commotus literas

Literæ Cambiales a Clericis data non habent manum Regiam.

ras dederit Cambiales, his effectus Cambii, quoad manum regiam sive quoad paratam executionem, & custodiae traditionem sit ademptus, sed isti Cambio non nisi simplicis chirographi vis est reservata; propterea si Clericus ex Cambio sive a subditis, sive a forensibus conveniatur, rigori juris cambialis non subjacet.

§. XXVIII.

Clerici regulariter non fidejudent.

Quilibet masculus, qui contrahere & contrahendo se obligare potest, illi etiam pro alio fidejubendo astringere licitum est; Singulare est in Clericis, quibus, ne saecularibus negotiis nimium misceantur, aut litibus implicentur, vel periculum res suas amittendi incurrant, aut occasio sanctis domibus damnum inferendi praebetur, vel sacra Mysteria impediuntur, frequentes fidejussiones utroque jure prohibitae sunt *Cap. 1. X. de fidejuss. Can. 29. caus. 11. q. 1. Nov. 123. C. 6.* Quamvis Praelati & clerici saeculares, cum bona possideant propria simpliciter fidejubere non prohibeantur. *Cap. 2. X. de fidejuss.* quia fidejussio est actus charitatis & amicitiae. *ECCLESIAST. Cap. 29. v. 18.* modo frequentibus fidejussionibus sese non immisceant. In utilitatem Ecclesiae quilibet Clericus recte fidejubet, uti & Clerici in maxima dignitate constituti, Cardinales, Archi-Episcopi, Episcopi, Praepositi, commendatores &c. Hi enim plerumque administrationem rerum temporalium habent, imo & pro Principibus & Statibus nonnunquam reputantur, dubium igitur non est, quin hi, praesertim moribus hodiernis fidejubere possint. *vid. HERING. tr. de fidejuss. C. 7. n. 239. seqq.*

§. XXIX.

§. XXIX.

Dignitatem clericalem patriæ potestatis vinculum *Clericatus* non dissolvere haud pauci opinantur cum BERLICH. *liberat a* *p. 2. conc. 11. n. 56.* proinde filiisfamilias Clericis æque, *patria Po-* *testate.* ac aliis sub patriâ potestate constitutis testandi facultatem de bonis post susceptum sacrum ordinem acquisitis adimunt; verum horum opinioni reclamant clarissimi textus *Nov. 123. Cap. 19. Auth. Presbiteros. C. de Episcop. & Cleric.* in quibus decisum legitur, quod Presbiteri, Diaconi & Subdiaconi res quolibet modo ad dominium eorum venientes in sua potestate habeant ad similitudinem castrensium peculiorum, donec, cui velint secundum leges, & in his testentur, licet sub patriâ potestate sint, salva tamen parentum legitima; Ratio horum est, quia Clericus cœlestis militiæ miles dicitur, per consequens, quod ex ista militia, vel occasione illius acquirit, peculii castrensis instar se habet. Quoad ista autem bona, quæ Clericus habuit ante ordinationem, in antiquo Patris jure remanent.

§. XXX.

Non conveniunt Doctores, utrum in foro Eccle- *Clerici non* *torquentur.* siastico contra delinquentes Clericos, si indicii vehementibus gravati crimen fateri nolint, tortura locum habeat? Affirmant non pauci fundantes se in *Cap. 1. X. de deposit:* ubi Pontifex iudicibus delegatis mandavit, ut Clericum ob oculos suspecte subreptos sub quæstionibus ad rationem ponant, nomine autem quæstionum juxta terminos juris intelligitur tortura. Alii Clericos ob delicta torquendos esse negant, exemplo

F

mili-

militum, Nobilium ac Doctorum *L. 4. C. ad l. jul. Ma-
jest.* Huic posteriori sententiæ adstipulatur *GONZA-
LEZ. ad cit. Cap. 1. n. 5.* ita ut personæ Ecclesiasticæ
neutiquam torqueri possint per ministrum Laicum
nequidem de mandato judicis Ecclesiastici. *Cap. 24. X.
de Sent. excommunicat.* neque per manicas, chordas,
equuleum vel alio, quo Laici torquentur modo; sed
sicuti Prælati permittitur ex justa causa per se vel per
alias personas Ecclesiasticas subditos Clericos vel Mo-
nachos verberibus excipere *cit. Cap. 24.* ita etiam illis
loco adhibendæ quæstionis per disciplinas, imo per
carcerem, jejunia &c. eo gravius quidem, quo delictum
fuerit gravius, contra delicti suspectos procedere
posse, permittendum esse videtur. vid. *MASCARD.
de probat. Vol. 1. Conc. 498. n. 8.*

§. XXXI.

*Immunitate
Personalit
gaudent
Clerici.*

Immunitate Personali quin gaudeant Clerici, ne-
mo facile erit, qui eam in dubium vocabit, vi cujus
omnes personæ Ecclesiasticæ, quotquot ex Laicorum
numero ad divinum servitium autoritate Ecclesiasti-
ca transferunt, cujuscunque sint sexus, ordinis, status
& dignitatis a communi Laicorum subjectione, onere
& obligatione eximuntur. *Cap. 2. X. de for. competent.
Autb. statumus. C. de Episc. & Cleric.* Hinc personæ
Ecclesiasticæ neque leges, neque mandata, judicia vel
sententias Principum & judicum sæcularium, directe
saltem observare tenentur, quia Legislatores sæculares
respectu personarum Ecclesiasticarum potestatem le-
gislativam non habent. Indirecte tamen sive vi direc-
tiva Clerus legibus sæcularibus se accommodet, neces-
se

se est, quatenus recta ratio a Jure Canonico agnita & probata dictat, ut Clerici & Religiosi tanquam membra Reipublicæ, licet privilegiata, allaborent conservare emolumentum Reipublicæ, legibus pro bono communi latis se subjiciant & communia pondera, mensuras, monetas &c. observent. *Cap. 1. & 2. de N. O. N. Cap. 28. de privileg.* de cetero ab omnibus oneribus & obligationibus v. g. a munere tutelæ, curatelæ, operis personalibus, teloniis personalibus, capitationibus, & a quibuscunque demum exactionibus, quæ personis qua talibus imponuntur, pronunciantur inamnes. *Cap. 4. & 7. de immunitat. Eccles.*

§. XXXII.

Reali etiam immunitate fruuntur Clerici, quæ est *Immunitas* prærogativa, qua res & bona Ecclesiarum & Ecclesiasticorum a communi laicorum onere & subjectione *te reali regulariter* eximuntur. Sunt autem ejusmodi onera mere realia, *etiam gaudent Clerici, sed præcis contra-* sive mixta, illa dicuntur, quæ sine respectu habito ad personam ipsis rebus sive bonis imponuntur, ab his oneribus bona ad Ecclesias vel monasteria ex fundatione vel dotatione pertinentia sunt libera, nisi necessitas aut utilitas publica aliud suadeat, nam si turba prædonum territorium vel provinciam, in qua morantur, invadat, vel hostilis exercitus devastationem minetur, si invalescant & insurgant hæretici, si bellum contra hostes patriæ gerendum, si pons aut fons sit reficiendus vel restaurandus, si fossæ & ripæ ad aver-tendum ab agris communibus inundationis periculum sint reparandæ vel muniendæ &c. ab onere contributionis, autoritate tamen Ecclesiastica imponendo,

do, se liberare haud valent. *Cap. 4. § 7. de immunitat. Eccles.* Quæ hucusque de bonis foundationis & dotationis dicta sunt, non pauci Canonistæ etiam ad bona Clericorum patrimonialia, & ad illa, quæ ex possessionibus Laicorum titulo singulari vel universali ad Ecclesias vel Monasteria deveniunt, extendunt. *PIRHING. ad tit. de immunitat. n. 59. GONTZALEZ. ad Cap. 4. X. eod.* Quoad onera mixta, quæ nec personis ut sic, nec rebus secundum se, sed personis subditis propter res & secundum proportionem patrimonii indicuntur, eorum impositio & obligatio dirigitur in personam, causa finalis est ipsa res, v. g. quilibet, qui in bonis habet mille florenos, annuatim solvat triginta. *L. 6. §. fin. § L. ult. §. 26. ff. de munerib.* Ad hæc onera Clericos nec jure canonico nec civili obstringi, communiter defenditur, uti fufius demonstrat *P. БОСКН. Tom. 2. lib. 3. tit. 49. n. 33.* sed cum profana Politicorum principia sæpe ex odio, & invidia profecta, frigescente hocce sæculo charitate erga Clerum, huic opinioni sint contraria, hisce quæstionibus odiosis non immorabor. Quamvis ejusmodi onera, inter quæ etiam refertur census emigrationis, seu gabella detractus, a personis Deo dicatis extorta quandoque parum vel nihil fructificent, potius splendidiore apparatu, numerosiore utriusque sexus famulitio, & superba cibi supra gustum delicati, potusve, tellure genitrice ejus remotissima, imaginarie supra modum generosi abundantia, quæ, si resurgeret, obstupefaceret antiquitatem, non raro inutiliter consumantur. *vid. KÖNIG ad Jus Can. lib. 3. tit. 49. n. 30.*

§. XXXIII.

Occasione bonorum Ecclesiasticorum eorumque *Lex amorti-*
 immunitatum fulminant haud pauci Canonistæ in le- *zationis li-*
 gem amortizationis libertati Ecclesiarum inimicam. *bertati Ec-*
 Laudant M. Constantinum Imperatorem, qui tot ope- *clesiarum*
 ribus Ecclesiam amplificavit, tot egregiis muneribus *inimica est,*
 auxit, tot honoribus & ceremoniis ornavit, unicuique *hodie pia*
 licentiam dedit, sanctissimo venerabilique Concilio, bo- *corpora se*
 norum, quod optaret, relinquere, neque cassa judicia *illi submit-*
 ejus esse. *L. 1. C. de Ss. Eccles.* Laudant justinianum Im- *tant neces-*
 peratorem, qui inquit: *se est.*
Si quis in nomine Magni Dei &
Salvatoris nostri Jesu Christi hereditatem aut legatum Ec-
clesiæ reliquerit, jubemus, ut ejus loci Ecclesia, in quo testator,
domicilium habuit, relictum capiat. Nov. 131. cap. 9. Lau-
 dant Carolum M. qui ait: *ne cui liceat vel facultates Ec-*
clesiæ aut Monasterii vel Xenotochii, pro quacunque Elee-
mosina cum justitia delegatas retentare, alienare, vel subtra-
here. Capitular. lib. 6. C. 134. His pientissimis consti-
 tutionibus e regione obstat lex amortizationis, qua cas-
 sa fiunt judicia ejus, qui rem immobilem vult Ecclesiæ
 relinquere. In hanc legem tanquam antiquum Politi-
 corum inventum gravissime invecti sunt SYMMI PON-
 TIFICES *Cap. 1. & fin. de immunit. Ecclesiar. in 610.*
 non minus ac SS. Patres, in specie D. HIERONIMVS
in Epist. ad Nepot. 7. p. 3. & s. AMBROSIVS lib. 5.
Epist. 31. Deplorant pia Corpora, viri religiosi, ac Vir-
 gines Deo dicatæ, quod non pluris, ac judæi tanquam
 infima plebs, cui bonorum immobilium comparationem,
 ædibus exceptis, constitutiones politicæ vetant,
 æstimentur; cum tamen bona, quæ ex pietatis & Reli-
 gio-

gionis motivo in Ecclesias conferuntur, Deo tribuantur, & Christi esse censeantur. LANCIL. *opusc. spiritual.* 20. *monit.* 7. n. 27. Ostendunt pluribus, semper illos Principes & Respublicas præ aliis floruisse, quibus immunitas cordi fuit, imo necessitatibus publicis magis consultum videri, si eis nullus acquisitionis obex ponatur; nam laboranti Patriæ certius ac validius succurri haud poterit, quam ab Ecclesiis, quæ, necessitate exigente, etiam ad media suppeditanda astringi solent; Harum enim res diligenter administrantur, alienationi non subjacent, & ne diminuantur, cura maxima adhibetur; Hinc de subsidio, si alia bona deficiant, Principes possunt esse securi, nisi ipsi Ecclesias rigida lege reddere velint impotentes. Exclamant inanem illorum esse timorem, qui putant, quod, nisi lege amortizationis caveatur, eveniat, ut Ecclesiæ omnia paulatim bona cœmant & occupent, potius comparisonem bonorum ab Ecclesia occasionem esse asserunt, ut plures familiæ suum splendorem retineant. Siquidem familia nobilis multos quandoque numerat filios filiasque, ex his plures sperantur posteri, qui nimia bonorum divisione depauperantur & familiæ splendor obnebulatur, quod assumpto Ecclesiastico vel Religioso statu evitatur. Non inficiantur quidem, contingere posse, ut opulentiores Ecclesiæ vel Monasteria coacervent bona nimis copiosa, atque his a iudice competente frœnum injici posse, sed, cum plures Cœtus Ecclesiastici rerum admodum sint inopes, discrimen esse faciendum; restringatur libertas ditioribus, relinquatur indigentibus, vel saltem juxta legem Caroli II. Regis Siciliae bona im-

mobi-

mobilia cum onere suo transeant ad Ecclesiam. Pluribus prosequitur hanc odiosam materiam PET. PECK. *rr. de amortiz. bonor. Cap. 6.* P. BÖCKH. *ad Jus Canon. lib. 3. tit. 49. n. 38.* MANTZ. *rr. de test. valid. vel ino. lib. 3. tit. 6. q. 7. n. 25. seqq.* In castra antiquæ pietatis transirem, sed cum moderatione, ne bona civica vel rustica sine onere antea annexo monasteriorum aliorumque piorum Corporum divitiis in immensum corrasis, comparentur vel manui mortuæ incorporentur, uti ante tempora Reformationum contigisse legitur, nisi Eminentissimorum Archi-Episcoporum & Principum Electorum Moguntinorum ordinationes in specie PHILIPPI CAROLI P. M. die 5. April. 1737. publicata, obstant, quæ ultima in Casum contraventionis poenam confiscationis minatur.

§. XXXIV.

Insuper in hac eadem ordinatione recipiendis ditioribus utriusque sexus & recipientibus ad Monasteria aliumve statum religiosum quantitas iisdem inferenda ita reperitur definita, ut ingressus vel ingressa divitiis potens, eorumque parentes vel Curatores, præter quingentos florenos Rhenanos pro religioso habitus assumptione, consuetis tempore assumpti habitus & professionis convivis, elocatione, aliisque impensis necessariis, ultra mille florenos Rhenanos, sub pœna confiscationis totius quantitatis illatæ vel inferendæ nec dare audeant, nec conventus admittere sibi arroget. Ingressis ditioribus præterea ultra hanc mille imperialium summam in omni & pro omni facultas disponendi & plus Monasteriis de bonis suis quocunque titulo

*Quantitas
a Novitiis
monasterio
inferenda
determinata.*

tulo seu prætextu, sive per modum ultimæ voluntatis, sive per donationem seu actum inter vivos, vel fiat directe vel indirecte, appropriandi in totum est adempta, sed reliqua bona mille imperiales transcendentia hæredibus proximioribus ab intestato usque ad quartum gradum inclusive (intellige probabiliter computationis canonicæ) relinquuntur necesse est, his vero deficientibus residua attribuuntur ærario fisci. Hucusque dicta tantum concernunt ingredientes ad ordinem religiosum divitiis potentes. Ratione pauperum vel minus habentium, vel illorum, quorum portionem hæreditariam cohæredum pluralitas diminuit, ordines religiosi nullo excepto ab alte præfato Eminentissimo Archi-Episcopo & Principe Electore expressim adhortantur, monentur, ut in recipiendis his potissimum indigenis minore bonis proportionata elocatione, ne sanctæ eorum vocationi ob bona temporalia impedimentum ponatur sub comminatione ordinationis severioris & positivæ hoc in passu ex officio Archi-Episcopali edendæ sint contenti.

§. XXXV.

In favorem etiam Clericorum Ecclesie & pia Corpora simul cum si- sco in bonis administra- torum ante uxorum do- talia, para- Experientia non raro docuit, quod officiales Principis & administratores piorum Corporum reditus sive in pecunia sive fructibus aliisque præstationibus perceptos, Juramenti præstiti immemores in propriis usus convertant, vel Luxorioso modo consumunt, Pe- dites esse nolint, equis splendide instructis proximiora etiam loca circumquærent, vel curriculo, concomitante uxore vel liberis vehantur, quocumque locorum veniant, opiparis se pascant cibis, generoso vino, aliisque

que delicatissimis se delectent liquoribus, Uxores eo-
 rum artificiosis manuum pedumque gesticulationibus
 & scenica totius Corporis compositione admirabundos
 in se rapiant oculos, vestibus variegatis, ut pavones,
 glorientur, potionibus ex fabulis arabicis cremore la-
 cteo permixtis indies terque quaterque Palatum oble-
 ctent, oesophagum, stomachumque supra satietatem ad-
 impleant, atque per tam lautas tamque effusas epula-
 rum perbene sapientium impensas, & per tam splendi-
 dam vestium pompam Maritorum crumenas clam, vi,
 precario ita emungant, ut proprii reditus & salaria ad
 sustentationem non sufficiant, bonorum substantia di-
 minuatur, dissipetur: Quid postmodum? Consuetudo
 laute vivendi radicata parsimoniam nauseat, pecunia
 eorum administrationi, fidei ac periculo commissa ab
 ipsomet Administratore vel uxore vel liberis vitæ gulo-
 sæ assuefactis intervertitur. Rationes si reddantur, pri-
 mo alterove anno Recessus se demonstrant tolerabiles,
 mentiuntur eosdem esse in cassa, vel esse residuos apud
 debitores, a Revisoribus pie creditur, vel discretionis
 tempore collati Officii memores iis conniverur, vel Ra-
 tiones ita sunt obscuratae, ut, ubi dolus latet, vix enu-
 cleari queat; sequentibus annis augetur residuum non
 raro in immensum. In rei veritatem accuratius inqui-
 ritur & invenitur marsupium inane, imo Capitalia, da-
 tis Schedulis mortificatoriis, dolose sunt dilapidata. Re-
 cessus cautionem, si quæ idonea fuerit præstita, enor-
 missime excedit. Quid demum? uxor & liberi rapi-
 unt, amoveant, occultant pretiosa, aliaque portabilia; Ma-
 ritus vero ad beneficium flebile cessionem bonorum

*pbernalia &
 receptitia
 gaudent
 privilegio
 primipili.*

confugit. Moto concursu primo se sistit uxor sæpius principalis dissipatrix, dotalia & paraphernalia, quæ inter his in locis ratione prælationis non datur differentia, repetunt, absorbent non raro totam superstitentem mariti substantiam, quam vi legalis Hypothecæ cum iure prælationis de Jure Romano præcipuam habent *L. 12. C. qui pot. in pignor. Nov. 97. C. 3.* Fiscus & pia corpora, quorum pecunias lauta convivia & vestimentorum splendor devorarunt, non sine insigni detrimento recedunt inania. Quare Eminentissimus Archi-Episcopus & Princeps Elector Moguntinus PHILIPPVS CAROLVS gloriosæ memoriæ justissimis ex rationibus commotus fisco sive ærario Principis omnibusque piis Corporibus contra quoscunque creditores etiam hypothecarios anteriorem hypothecam sive expressam sive tacitam habentes, in specie contra Administratorum uxores ratione dotalium per constitutionem die 12. Octob. 1741. in toto Archi-Episcopatu & Electoratu Moguntino publicatam privilegium primipilare concessit. vi cuius ærarium fisci, Ecclesiæ, Hospitalia, Xenodochia, Orphanatrophia aliaque pia Corpora in concursu in prima classe, præsolutis expensis judicialibus, sumptibus funeris, Medicorum & Pharmacopolarum & mercedibus famulorum de ultimo tantum anno, loco quarto locantur. Itaque Uxores, sive pro Maritis legaliter fidejusserint, sive non, ratione bonorum dotalium fisco & piis Corporibus postponantur. Quam saluberrimam constitutionem Modernus noster gloriosissime regnans Eminentissimus Archi-Episcopus & Princeps Elector Dn. JOANNES FRIDERICVS CAROLVS
die

die 10. Maji 1751. non solum confirmavit, sed etiam ulterius declaravit, ut fiscus non tantum in bonis dotalibus, sed & in paraphernalibus imo & receptiis administratorum uxoribus in concursu præferatur, in qua constitutio licet tantum fisci mentio fiat, quin tamen, cum voci: **DOTALIA** strictam voluerint affingere interpretationem, etiam ad pia Corpora ob parificationem eorum cum fisco in prima constitutione sit extendenda, dubius vix hæreo.

§. XXXVI.

Ad præcella Digitatis Imperatoriæ Regalia referatur jus primariarum Precum etiam ratione personarum impetrantium singulare, quod novo Imperatori aut Regi Romanorum per modum primæ petitionis in qua libet Ecclesia Metropolitana & Collegiata intra fines sacri Romani Imperii in respectum dignitatis & propter defensionem Ecclesiarum, quam in se suscipit, ex inveterata consuetudine Apostolica autoritate roborata, personam aliquam idoneam ad unum tantum beneficium vacans vel vacaturum semel nominandi competit. Harum Precum formulam, quæ adhuc hodie observatur, exhibet **RESOLD. in Thesaur. præf. verb. primariæ Preces.** **HAASV. FRITSCH. Exercit. de primar. precib. mantiff. 1.** Hoc jus exercet Imperator vel Rex Romanorum per semet ipsum vel mandatarium, imo non raro facultatem nominandi personam qualificatam concedit Principibus Imperii, diplomata tamen expediuntur in Cancellaria Imperatoris & nomine illius. Virtute harum Precum hæc facultas non solum in Territorio Principis Catholici, sed etiam in Provinciis Principum

Jus Primariarum Precum competit Nco. Electro Imperatori in omnibus Ecclesiis intra fines S. R. Imperii.

cipum Augustanæ confessioni addictorum, quia in Pacificationibus & conventionibus Imperii nullibi ei adempta invenitur, modo nomet personam Religionis confortem FRITSCH. *Exercit. de primar. precib. cap. 4. n. 1. seqq.* HERMES. *fasc. jur. publ. Cap. 11. n. 13.* & licet Imperator in Ecclesia vel Cathedrali, metropolitana vel collegiata una alterave vice etiam per plures annos usus non fuerit, propterea tamen illud jus, nisi per lapsum temporis immemorialis, non utendo non amittit. *arg. L. 2. ff. de via publ.* Imperatricem jus primariarum Precum habuisse asserit FRITSCH. *cit. Exerc. C. 3. n. 15.* formulam earum refert *diff. de August. Roman. Imperat. C. 8. n. 3.* Recommendatitiæ fuisse videntur. Præjudicia hodie non occurrunt.

§. XXXVII.

*Preces concessæ
feruntur
Personæ
qualificatæ,
etiam verbo
tantum. nec
morie Imperatoris
expirant.*

Gratia Precum personæ dignæ & qualificatæ concessa etiam verbo tantum vel signatura non expirat, licet ante expeditionem Cæsar moriatur, sed expeditio ad obtinendum plenum effectum pertinet ad successorem. *Cap. 39. X. de Rescript.* quia gratia Imperialis per solam signaturam ante litterarum expeditionem perficitur, dummodo vox vel gratia summi Pontificis aut Principis registrata sit, in lingua enim Principis stat gratia, & in scriptura testimonium, forma litterarum autem non est essentialis, sed tantum probatorialis. HERMES. *cit. loc. n. 23.* Multo minus Preces, si Imperator moriatur, antequam Precista ob beneficium nondum vacans actualem nactus fuerit possessionem, uti aliqui somniant, expirant, siquidem summus Pontifex CLEMENS XI. in literis ad plura Capitula Ecclesiarum

rum Cathedralium & Collegiatarum die III. Martii M DCC XIV. directis expresse declaravit, ut primariae Preces a Rege Josepho, dum viveret, expeditae suum integrum ac plenum effectum retineant; modo tamen Precista qualitates ad beneficium de jure communi aut in fundatione requisitas habeat. Hinc natura beneficium per Preces immutari non potest, uti si in Ecclesia omnes debeant esse Comites, Barones, Nobiles vel Doctores, vel Presbyteri &c. alium nisi his qualitatibus praeditum non nominat Imperator, quia jus Ecclesiae convellere non potest.

§. XXXVIII.

Adeoque personae sufficienter qualificatae, si imperatrum Rescriptum Caesareum Ordinario Collatori aut Capitulo collegialiter congregato insinuaverit, postmodum beneficium vacans intra mensam a die notae sibi vacationis vel per se vel per alium duxerit acceptandum, illud etiam cum dignitate, excepta primaria, qualibet contradictione cessante conferatur necesse est, prout copiosius in formulis primariarum Precum videre licet. Preces tamen non extenduntur ad beneficia naturalia sua regularia, nec ad Monasteria monialium. De Precistis Archi-Episcopalibus, qui solummodo Turnum Capitularium sistunt, fusior esse nolo veniam speraturus a candido Lectore, si forte erratum, aut ejus sententiae non ubique fuerit subscriptum. Deo Triuni sit interim in omnem aeternitatem

Precistae qualificato beneficium vacans denegari non potest.

L. H. & G.

G 3

COROL-

COROLLARIA.

I.

- P*rescriptio annuarum prestationum, sive ex actibus inter vivos sive ultima voluntatis proveniant, 30 vel 40 annis completur.
- II. *J*udex illum, quem privata scientia scit esse innocentem, licet publice probatus fuerit nocens, condemnare non potest.
- III. *A*dvocatus, licet bonam causam foveat, adversarium tamen dolose, vel fraude circum venire ei non licet.
- IV. *I*n loco Contractus non convenitur debitor, nisi ibi reperitur.
- V. *C*onfessio solius Prælati ex necessitate officii facta præjudicat Ecclesie.
- VI. *C*onfessio agonizantis præjudicat sibi & hæredibus suis, non tertio.
- VII. *J*uramentum judiciale semel delatum & acceptatum a deficiente revocari nequit.
- VIII. *S*i litigator fuerit in bona fide, res judicata in utroque foro & in & externo vim suam retinet.
- IV. *P*rælatus Ecclesiasticus rem mobilem vel immobilem Ecclesie legatam repudiare non potest.
- X. *P*rælatus Ecclesie alienans rem immobilem vel mobilem pretiosam sine solennitatibus de jure canonico requisitis sive in semetipsum, sive in tertium nec in foro externo, nec interno tutus est.
- XI. *D*onatio simplex subjacet collationi.
- XII. *S*uccessio pactitia hodie est valida.
- XIII. *A*d formam essentialem Matrimoni verba de presenti præcise non requiruntur, sed sufficit internum consensum per signa qualiacunque manifestari.
- XIV. *N*eque hæreditatem avitam adire, & paternam repudiare potest.

- XV. *Nepos, ante cuius natiuitatem parentes auita hereditati pro se & liberis renunciarunt, auo succedere nequit.*
- XVI. *In imm. bilibus secundum iura rei sita succeditur, secus | sal- tem secundum praxin in mobilibus.*
- XVII. *Uxor quoad Dispositionem patris inter liberos habetur pro persona extranea, adeoque nec legatum nec fideicommissum ei in eiusmodi testamento relinqui potest.*
- XVIII. *Filius hereditatem paternam allodiale[m] repudians in feudo non succedit.*
- XIX. *Exceptio non numerata peccuniae etiam post biennium oppo- nitur, si creditor sit in mala fide.*
- XX. *Difficultas solvendi excusat debitorem a mora.*
- XXI. *Transactio ob immodicam lesionem rescinditur secundum equi- tatem.*
- XXII. *Immunitas a tributis & oneribus nequidem per praescriptio- nem immemoriam acquiritur.*
- XXIII. *In actione negatoria onus probandi Reo incumbit, licet sit in quasi possessione servitutis.*
- XXIV. *Vidua, quae portionem statutariam accepit, propter debitum a marito contractum conveniri nequit.*
- XXV. *Consensus domini feudalis ad venditionem datus ad oppigno- rationem non est extendendus.*

Magnus

Magnus Alexander pedibus substernere mundum
Aufus, en hunc sequeris Religione magis,
Cum solide Cleri specialia jura probasti
Nescio pro sacra Religione parem.

gratulabundus apponere voluit

J. M. B. S.

Largita est geminas mater natura volucris
Alas; extensis his volat, alta subit.
Doctrina & virtus sunt Alæ; provida Divûm
Quas humeris voluit neçtere cura Tuis.
STRECKER es; ex etymo geminis his utere; ho-
norum
Exemplo Patris culmina ad alta vola.

Hæc Domui Streckerianæ devinctissi-
mus apponere voluit gratulabun-
dus augur

J. P. V.

Sunt enim vero sua Jura, Clero
Pagina hic grata, bene vindicata:
Quippe pro charis calamis avaris
Quisque stat aris.
Haud Chori obscurum Decus es futurum
Diva te Psalmos superos ad almos
Musa præclare docuit sonare
Nec quid amare,
Dicier quod ni mereatur alti
Spiritus dignum: faciat benignum
Numen in clero tua Jura vero
Vivere sero.

Posuit in Documentum singularis Ob-
servantiz honoratissimo Domine
consanguineo ac Commilitioni suo

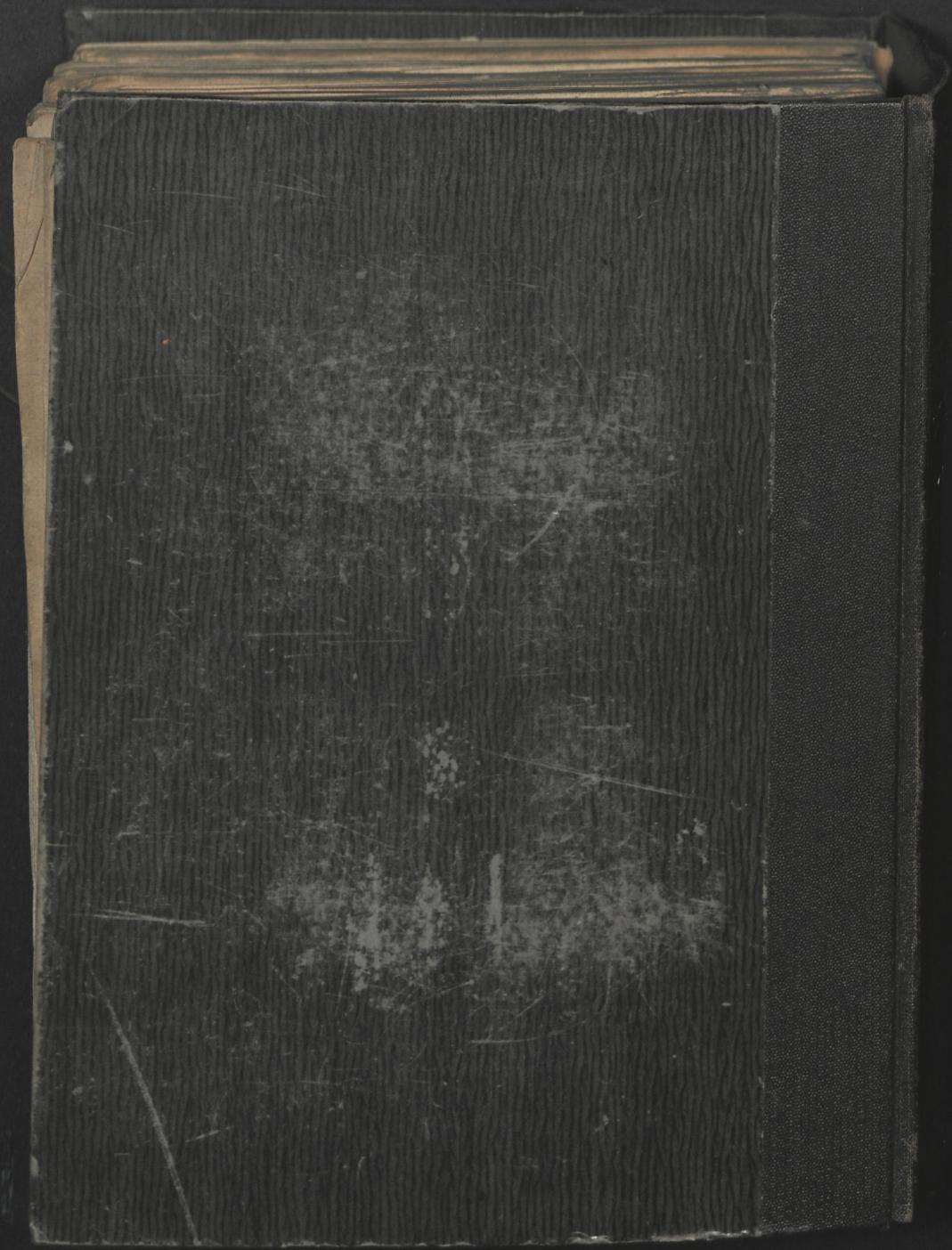
A. J. T.

ULB Halle

3

005 355 710

DISSERTATIO INAUGURALIS CANONICO.
IVRIDICA

22
42

DE 1753,2
IVRIBVS CLERICORVM
SINGVLARIBVS,

QVAM
EX DECRETO ET AVCTORITATE
AMPLISSIMI ICTORVM ORDINIS
IN ILLVSTRI ET PERANTIQA VNIVERSITATE
ERFORDIENSI
SVB PRAESIDIO ALTISSIMI
PRO GRADV DOCTORALI
EIQVE ANNEXIS PRIVILEGIIS, HONORIBVS
AC IMMVNITATIBVS

RITE ET LEGITIME CONSEQVENDIS
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTET
A V C T O R

IOANNES ALEXANDER BERNARDVS
STRECKER *Erfordienfis*

ECCLESIAE COLLEGIATAE AD B. M. V.
CANONICVS DOMICELLARIS

IN AVDITORIO ICTORVM MAIORI

Die XXVI. Maji M DCC LV.

HORIS CONSUVETIS.

ERFORDIAE
Litteris HERINGIANIS ACAD. TYPOGR.

